

کمیته مجازات دستگیر شدند

۲۱ مرداد ۱۳۹۴ ساعت ۱۸:۰۰

کمیته مجازات مرکب از تنی چند از طرفداران مشروطه بودند که ناکامی مشروطیت را به سبب خیانت و بی‌کفایتی وزرا می‌دانستند و شخصی مانند کریم دواتگر مامور ترور شیخ فضل‌الله نوری شد که به این کار موفق نشد.

کمیته مجازات، انجمنی با اهداف تروریستی بود که در اواخر قاجار اقدام به ترور افرادی که به نظرشان ایادی بیگانه بودند، می‌کردند.

پس از خاتمه جنگ جهانی اول، روس‌ها و انگلیس‌ها در همه امور ایران دخالت می‌کردند و عده‌ای از جراید و رجال را عامل اجرایی خود کرده بودند. این وضع باعث شد که میرزاابراهیم‌خان منشی‌زاده انجمنی سری تشکیل دهد.

او و دوست دیرینش اسدالله‌خان ابوالفتح‌زاده در اوایل شهریور ۱۲۹۵ طرح تشکیل کمیته مجازات را ریختند و کمی بعد محمد نظرخان مشکوه‌الممالک به این دو پیوست و «کمیته مرکزی مجازات» بدست این سه تن تشکیل شد.

کمیته مجازات بزودی پیشرفت کرد و اعضای دیگری پذیرفت و نیز شروع به جمع‌آوری اسلحه و اقدام به ترور نمود تا در ۲۲ تیر ۱۲۹۶ اعضای آن دستگیر و مجازات شدند.

این کمیته مرکب از تنی چند از طرفداران مشروطه بودند که پس از استقرار نظام جدید، مقاصد خود را دست‌نیافتاده دیدند و ناکامی مشروطیت را به سبب خیانت و بی‌کفایتی وزرا می‌دانستند.

از این روی، تصمیم گرفتند با تشکیل گروهی به نام «مجازات» به پندار خود به مقابله با عناصر خائن، وطن‌فروش و نالایق بپردازند.

البته در این پندار، اتکای آنها بر قضاوت شخصی بود. عنصر اجرایی این کمیته شخصی با نام «کریم دواتگر» بود که سالیان قبل، مامور ترور شیخ فضل‌الله نوری گردید که به این کار موفق نشد.

پس از مدتی بین اعضای شورا اختلافات روی داد و شورا از بیم افشای اسرار کمیته، کریم دواتگر را کشت. پس از این حادثه، افراد دیگری به گروه راه یافتند و به سبب فراهم نبودن سیاست واحد و مستقل، اختلافاتی بین اعضای آن بروز کرد.

از طرفی ضعف مالی نیز سبب شد که گروه به باج‌خواهی از ثروتمندان رو کند. هر چند این گروه، هراسی بزرگ در دل دولتیان افکند، دیری نپایید که در آستانه فروپاشی قرار گرفت.

این شورا در اواخر کار، به دلیل تکروری در از میان برداشتن مخالفان خود، دچار چنددستگی شد و یکی از اعضای اصلی که پیش‌بینی می‌کرد به سرنوشت کریم دواتگر دچار شود، از بیم جان خود، تشکیلات گروه را برای ژاندارمری افشا کرد.

در نهایت، اعضای کمیته در ۲۱ مرداد ۱۲۹۶ ش برابر با ۲۳ شوال ۱۳۳۵ ق در دوران صدارت وثوق‌الدوله دستگیر، برخی اعدام و بعضی تبعید شدند.

فعالیت در چارچوبی غیراصولی و هدفدار نبودن معیارهای تشکیلاتی، نفوذ افراد سست عنصر در گروه، ضعف مالی و وابستگی به ثروتمندان، نداشتن پایگاه مردمی به سبب برخی ترورها از جمله ترور میرزا حسن از علمای طراز اول تهران، از عوامل سقوط و فروپاشی کمیته مجازات بود.

منبع: فارس

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/31215/شدند-دستگیر-مجازات-کمیته/31215>